

KMETSKI LIST

Št. 12.

Ljubljana, 19. marca 1941

Leto XXIII.

Draginja in ankete

Gospodarski, stanovski in politični listi, opozicija in vladajoča stranka se z dneva v dan razpisujejo o draginji, o skakanju cen, o vzrokih vedno večje stiske in o potrebi odločnih ukrepov zoper vse nevšečnosti, ki jih povzroča tako nenavadno stanje.

Delaustvo in draginja

Zelo glasni zoper draginjo so delovni stanovi, tisti, ki nudijo kapitalu svoje ročno delo na razpolago. Prav tako duševni delavci. Primerjajoč njihove dohodke, je na prvi mah razvidno, da je javnim nameščencem najslabše postlano. Njihova borba za vsakdanji kruh je najtežja in je prav med njimi do zadnjih posledic izvedeno izenačenje v revščini. Preprost delavec ali sluga se skoro ne loči pri prejemkih od uslužbenca z visokošolsko izobrazbo. Taka demokracija gotovo ne more biti niti privlačna, niti za zgled: onim, ki bi radi po končani ljudski šoli nadaljevali srednjo in visoko šolo, še manj pa staršem, ki morajo svoje otroke celo v službi gmočno podpirati.

Kmet in delaustvo

Kako gleda na to vprašanje predsednik JRZ za dravsko banovino g. dr. Kulovec smo zvedeli iz njegovega govora v Celju. Kako meni o tej stvari opozicija, smo slišali teden dni kasneje iz ust Ivana Puclja na seji banovinskega odbora jugoslovenske nacionalne stranke. Njegova izvajanja so bila tako jasna, da jim ni treba ničesar dodajati, ko zahteva globoko segajoče reforme kapitalističnega družabnega reda, ki je danes glavni krivec splošnega gospodarskega nereda, stiske in nezadovoljstva med vsemi delovnimi stanovi.

Tako gleda kmeti človek na gospodarstve in socialne razmere, pri katerih sta neposredno udeležena kapitalist in delavec. Stvar je preprosta. Od kapitalista se zahteva, da ne dela izključno samo za svojo dobiček in da mu ne sme v to svrhu služiti vsa zakonodaja gospodarska, finančna, carinska in tarifna politika države, svobodno določanje mezd in plač njegovim uslužbencem in svobodno postavljanje cen industrijskim izdelkom. Od kapitalista se zahteva prav isto kot od drugih stanov, da služi v prvi vrsti državi in narodu. Interesom teh dveh se morajo podrediti tudi interesi kapitalista. Med drugimi interesi, ki jih narod postavlja, so v prvi vrsti interesi delavstva, njegovih dohodkov in socialnega zavarovanja. Delavstvo ne sme pasti v breme naroda kadar ne more več delati. Za slučaj brezposelnosti, nezgode, bolehnosti ali starosti, mora biti zavarovan iz dohodkov podjetja, oziroma zadevnih socialnih ustanov.

Ako se ne skladajo interesi države in kapitalista, naj država prevzame v svoje roke za devno podjetje in ga vodi po rečenih načelih.

Tako gleda kmeti človek na industrijsko plat narodnega gospodarstva.

Kmet in draginja

Ni pa moj namen, da se zadržim predolgo na tem vprašanju. Hotel sem ga le mimogrede omeniti, da bi prišel na kmeti vprašanje. Naš kmet je prav tako zainteresiran na vprašanju draginje kot delavec. Toda kmet stoji mnogo na slabšem od delavca. Za delavca dvigajo svoj glai. Vsi mu priznavajo pravico do boljšega življenja. Razen kapitalista, ki navadno nič ne dela, podpirajo delavca v njegovih težnjah vsi drugi delovni stanovi.

Povečanje kmetijske proizvodnje

S kmetom ni tako. Nikogar nima izven sebe in svojih stanovskih organizacij, ki bi ga podpiral. Večkrat pa tudi te ne. Kaj zahteva kmet? Kmet zahteva primerne cene za svoje pridelke. Ker je vse dražje, kar mora kmet kupiti, je več kot razumljivo, da zahteva tudi kmet za svoje pridelke višje cene. Sicer bi ga nerenjabilnost kmetije hitro uničila. Podražila se je obleka, čevlji, železo, orodje, stroji. Podražilo se je umetno gnojilo. In kaj vidimo. Po vsej državi se prirejajo obširne konference in ankete z namenom, kako bi se povečala kmeti- ska proizvodnja in pocenili kmeti pridelki. Kmet naj torej sam pomaga razbijati cene svojih pridelkov, kmet naj sam sebi pomaga ustvarjati revščino, kmet naj se sam pomaga uničevati.

Kmet naj si nabavlja draga, vedno dražja gnojila, naj poveča donos zemlje zato, da bo porušil že itak prenizke cene svojim pridelkom. Klešče med cenami industrijskih izdelkov in kmeti pridelkov se že itak čedalje bolj širijo v škodo kmeta.

Anketo s sličnimi nameni je imela celo Zveza kmetijskih zbornic v Beogradu, ki je

sprejela obširno resolucijo, kaj naj se vse stori za povečanje kmetijske proizvodnje. Nikogar ni, ki ne bi priznaval strokovne vrednosti takih anket. Tudi dobre volje jim ni odrekati. Mislimo pa, ako bi se denar, izdan za take ankete, namenil za pocenitev umetnih gnojil in strojev, bi se mnogo več pripomoglo k povečanju kmetijske produkcije, kakor pa s samimi resolucijami.

Zgrešene ankete

Pri tej priliki naj še enkrat podrčtamo, kar smo že nešteto zapisali. Povečanje produkcije zavisi v glavnem od cen kmeti- skih pridelkov. Osigurajte kmetu dobre cene in prepus- tite vso skrb njemu samemu. Danes zna kmet že dovolj ceniti umetna gnojila, moderne stroje in vse druge pripomočke v kmeti- skem gospodarstvu. Teh stvari ga ni treba več učiti. Toda omogočite kmetu, da si bo vse te potrebe lahko nabavil. Pomagajte mu priti do denarja. Zvišajte mu dohodke!

Kaj naj še enkrat pokažemo na hmelj. Kakor hitro se je pokazala nekajkrat dobra cena hmelju, so ga že pričeli saditi in gojiti po vsej Sloveniji. Nobenih šol, tečajev in propagande ni bilo treba. Zaradi slabih cen razmišljajo danes vsi hmeljarji, kako bi zmanjšali površino hmeljskih nasadov.

Ankete in propaganda ne bodo nikoli povečale kmetijske produkcije. To si naj že enkrat zapomni vsak, ki hoče gledati v kmeti- stvu osnovno panogo narodnega gospodarstva. Pri vsej skromnosti tudi kmet ne more živeti od zraka.

Kmet, ki se zaveda svoje moči,

ki ve, kaj pomeni zanj v stanovskem pogledu lasten dobro urejevan teden, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu povsod in pri vsaki priliki novih naročnikov!

Napovedi odločilne borbe

V soboto je na novinarskem banketu v Washingtonu govoril prezident Roosevelt in jasno orisal stališče Amerike v sedanji vojni.

ŠE HUIŠA NASPROTSTVA

Roosevelt je dejal, da so bila nasprotstva v prejšnji svetovni huda, a so sedaj še huiša. Nasprotnik ne streme samo po spremembi meja v Evropi, ampak žele zatreti vladne sisteme, ki so osnovani na načelu demokracije. To, kar oni imenujejo

»NOVI RED«

ni niti novo niti ne pomeni novega reda. Človeštvo ne bo nikdar trpelo sistema, ki mu je vsiljen in zgrajen na suženjstvu.

Sovražniki demokracije so se ušeli, ko so mislili, da ne bodo demokracije zaradi spoštovanja do človeških pravic in svojih miroljubnih idej posegle po orožju in se ne bodo postavile v bran. Zdaj so spoznali, da demokracija lahko še vedno ostane demokracija, a kljub temu lahko dvigne svoj glas in za obrambo svobode uspešno seže po orožju. Glede tega se je ves ameriški narod v vseh vprašanjih zedinil in nepreklicno odločil.

Svet zdaj ni več v dvomu o naših namerah. Vsako letalo in vsako drugo sredstvo vojne, ne glede na to, ali ga že imamo ali ga bomo pa šele pridobili, vsako sredstvo in orožje, ki ga lahko pogrešimo, bomo poslali preko morja. Neznana

nam je enotnost, ustvarjena z grožnjami in zlepljena z lažljivo propagando. Enotnost ameriškega naroda je stvar, ki je možna samo med svobodnimi ljudmi.

TOTALITARNI NASTOP ZEDINJENIH DRŽAV!

To je edina pot, po kateri lahko zagotovimo varnost naše države. Poldrugi milijon mož se sedaj, ko je sprejet zakon o pomoči demokracijam, že marljivo vežba, da izpolni svojo dolžnost. Zakon o pomoči demokracijam se nanaša na vse vrste vojnih potrebščin ter tudi na sredstva in pota, da te potrebščine spravimo čez morje.

V Washingtonu so sedaj vse misli usmerjene na brzino proizvodnje. Ta brzina narašča in je največja, kar smo jih doslej poznali.

Plamen demokracije mora goreti. Pred nekaj tedni sem govoril o štirih načelih demokracije. Dve sta svoboda vere in svoboda govora, toda svobodni narod mora biti tudi prost vsakega strahu in prost bede. Z našo zmago bo vse človeštvo pridobilo to in tako svobodo.

ZVESTOBA IN POKORŠČINA

sta dva docela različna pojma. Pokorščina se lahko doseže s silo, grožnjami in prikrivanjem resnice, zvestoba pa izvira iz duhovne svobode. Tako pojmuje zvestobo v Ameriki, Angliji, v Grčiji in na Kitajskem.

Svet ob prihodu pomladi

Pomlad je pred vrati, čas, ki so bila zanj napovedana velika dejanja in dogodki.

Na zapadu

doslej še ni prišlo do tega, kar smo pričakovali, pač pa se je letalska borba obojestransko silno zaostila. Nemci zasipljejo dan za dnem London in druga angleška mesta ter industrijska središča z bombami, Angleži pa obiskujejo Berlin, Köln (Kelmorajn), Hamburg ter razna druga važna središča in oporišča z enakimi pozdravi.

Ta borba je brez dvoma silovita, vendar nimamo prave slike o njej. Iz razumljivih razlogov so obojestranska poročila kratka in skopa. Kot nevtralec pa smo vezani le na uradne izjave obeh tabarov.

Podoba je, da se trenutno Nemci in Angleži omejujejo le na letalske napade in dvoboje. Do pravih bitk med Anglijo in Nemčijo še ni prišlo, svet pa živi v pričakovanju tega velikega boja.

Iz Afrike

poročajo Angleži o stalnem napredovanju svojih čet. Angliške čete so zavzele tekom preteklega tedna nekaj vojaško važnih postojank v raznih delih afriških italijanskih kolonij. Zlasti naglašajo uspehe v Abesiniji, kjer prodirajo v zvezi z domačimi uporniki proti Addis Abebi, prestolnici te države.

Bivši abesinski cesar Haile Selasie je v pokrajini nekje ob Tanskem jezeru sestavil svojo vlado. Več abesinskih velikašev (rasov) se mu je pridružilo.

Italijani gledajo položaj drugače. Pravijo, da so Angleže v Afriko samo izvalili in da je bila to sijajna italijanska taktična poteza.

V Albaniji

traja že več dni italijanska protiofenziva. Poročajo tudi, da je sam Mussolini nadziral albansko fronto.

Po grških poročilih so grške čete uspešno odbile vse italijanske napade.

Glede govorice o premirju in bližnjem miru med Grčijo in Italijo izjavljajo na obeh straneh, da so brez podlage. Kar se je začelo s topovi, se mora s topovi končati, pišejo italijanski listi. Na

Duh ameriške vojske in mornarice odgovarja njunim tradicijam. Ameriški narod se zaveda resnosti sedanjega položaja. Zaradi te svoje zavesti je ameriški narod zahteval in zdaj izvaja politiko, ki bo Angliji, Grčiji, Kitajski in vsem vladam onih narodov, ki so začasno pod sovražno okupacijo, nudila takojšnjo neomejeno, izdatno in vsestransko pomoč.

Nato je Roosevelt izčrpno govoril o odlični borbenosti angleškega naroda v tej vojni ter imenoma o njegovih sedanjih vodilnih možeh.

Ko bodo diktature (je nadaljeval Roosevelt) razpadle — ne rečem »če bodo« — v času, ko bodo razpadle, bo naša država še nadalje zastavila vse svoje sile za obnovo sveta v blaginjo vsega človeštva.

Nikdar ni bilo na svetu naroda, ki bi bil pozvan, da gospodari drugim narodom na svetu. Takega naroda tudi danes ni in ga nikdar ne bo. Vsak narod, najsi bo še tako majhen, ima pravico do nacionalnega razvoja in neodvisnosti.

Govor Hitlerja

V Berlinu je ob svečanostih pred spomenikom žrtev svetovne vojne govoril kancelar Hitler, ki je med drugim dejal, da se bo nemški vojak za dosego zmage boril po vsem svetu, ker se zaveda, da bo izid te vojne odločal o usodi in bodočnosti nemškega naroda in države.

grški strani pa zopet naglašajo, da je Grčija sklenila nadaljevati vojno do zmagovitega konca.

V odnosih med Grčijo in Nemčijo po grških zatrjevanjih zadnji čas ni prišlo do nobenih sprememb. Državi še nista prekinili medsebojnih diplomatskih odnosov. Tudi vesti, da je Nemčija izročila Grčiji kak ultimatum, obojestransko zaničkajo. Hkratu s tem prihajajo iz nemških virov poročila, da so vsa vprašanja evropskega jugovzhoda odložena dotlej, dokler ne bodo končani razgovori z japonskim zunanjim ministrom Matsuokom, ki potuje sedaj v Evropo in bo obiskal Rim, Berlin in Moskvo ter tudi razne druge prestolnice vojskujočih in menda celo nevtralnih držav.

Rusija

je slej ko prej uganka, to se pravi: noče pokazati svojih kart in se krčevito oprijemlje načela nevtralnosti. Razumljivo je, da je to njeno ponašanje nujno. Brez ozira na režime doma ali drugod ima Rusija dva velika naravna nasprotnika, tretji p preži na Daljnem vzhodu na plen.

Rusija — tako vsaj vse kaže — je šla v svoji zunanji politiki na pota Petra Velikega. SSSR je v sebi zaključen imperij, ki ne potrebuje kolonij in zato ne kaže nobenih osvajalnih teženj. Spričo tega je vsaka slovanska sentimentalnost glede Rusije — utopija, prazne sanje, poročene v srcih naivnih in slabotnih ljudi. Prav tako pa je tudi smešno, če nekateri upajo, da bo Rusija tvegala kako vrtoglavo zaradi revolucionarnih teženj. To zemljo je treba gledati kakor človeka, ki prehaja iz pubertetne (razvojne) dobe v zrelo leta. Poznajo se sicer še tresljaji, vendar se hkratu že kažejo novi obrisi. Iz blazne in divje revolucije, ki sta jo dejansko izvedla Lenin in Trocki, a sta jo idejno pripravljala Tolstoj in Dostojevski, prehaja Rusija v pomlajeno in prerojeno demokracijo, ki ljubosumno išče zvez in stikov s staro in častljivo rusko tradicijo. V ostalem je to nujnost, ki se ji niti v Rusiji niti nikjer na svetu ne more odreči noben pameten državnik.

Kakor nekda v francoski, tako vidimo tudi sedaj v ruski revoluciji močan obrat na desno. Zlasti je to vidno v ruski zunanji politiki. Odtod trzavica, ki se ponovno pojavlja v svetu glede na rusko zadržanje.

To je vidno tudi sedaj. Pri ocenjevanju ruske politike ne smemo pozabiti, da ima SSSR z Evropo in Azijo veliko neporavnanih računov. Vse kaže, da je glavni cilj ruske politike v tem: Doseči poravnavo starih računov brez preliivanja krvi.

V teh vrtoglavih dneh različni ljudje to tako različno ocenjujejo. Nekateri jo proslavljajo, drugi jo psujejo. Nam kot čisto nepristranskim pa se močno zdi, da bi vprav tisti, ki najbolj psujejo, v enakih razmerah in ob enakih pogojih ravnali morda popolnoma enako ali pa še hujše. Vsak človek je sebi najbližji in vsaka država išče najprej svojo korist. Saj se je vendar zato vnela sedanja vojna!

Vinski sejem v Ljutomeru

Dne 4. marca t. l. je Vinarska podružnica v Ljutomeru priredila svoj trinajsti vinski sejem v lepo ozaljšani dvorani g. Zavratnika. K otvoritvi se je zbralo mnogo vinogradnikov, gostov in raznih odličnikov. Predsednik organizacije gospod Zemljič je pozdravil vse navzoče, posebej še vse odlične goste. Po tem je orisal težki položaj vinarstva. Načelnik kmet. oddelka kr. banske uprave g. ing. Podgornik je pohvalno orisal ljubezen tukajšnjih vinogradnikov do gorice. Pozival je navzoče, da vztrajajo in se ne ustrašijo trenutnih težav. Po lepih vzpodbudnih besedah je pozdravil v imenu g. bana in otvoril vinski sejem in razstavo z željo, da bo mnogo uspeha. Razstava Na izbiri je bilo 150 vzorcev vseskozi izbornih vin. Kupcev je bilo tudi iz vseh krajev Slovenije, vino so pokušali, si zaznamovali, vprašali po ceni, a kupili so tokrat malo. Upanje pa je, da bodo kupci še rabili in iskali naše vino, da se bo cena vinu ustalila in da bodo še kupci in razstavljalci prišli na svoj račun.

KMETIJSKA STROJNA ZADRUGA V STRAZISCU

proda skoro nov stroj

Iuščilec za deteljo

na električni pogon, ki izborno dela, in nov voz za električni motor. Cena po ogledu in po dogovoru

Priprave ameriške industrije

Predsednik Roosevelt je dovolil, da se objavijo dosednji izdatki za oboroževanje in za pomoč napadenim demokratičnim državam. V zadnjih 24 mesecih so Združene države v ta namen žrtvovale 10 milijard dolarjev (800 milijard din). V tej vsoti so všeti izdatki za gradnjo novih in razširitev starih tovarn za orožje. Roosevelt je sprejel sporočilo od 56 tovarn, da so se že pripravile, da sprejmejo naročila v zvišani izmeri. Vsa ta podjetja so sposobna, da naročila opravijo v najkrajšem roku. Ladjedelnice že nekaj mesecev grade hitre bojne čolne (komarje) kar v serijah. V Anglijo bo prvo brodovje poslano konec marca ali v aprilu. Mornariški minister je predložil seznam orožja, ki ga lahko takoj stavi na razpolago. Med njim je mnogo torpednih čolnov in 75 rušilcev. Tudi vojni minister je sestavil takšen seznam, v katerem je ogromno število tankov, topov, letal in vseh vrst municije.

■ V španskem mestu Sevili je zletela v zrak tovarna municije. Eksplozija je bila tako strašna, da je porušila v okolici 50 hiš, ostalih 150 pa je bilo tako poškodovanih, da jih bodo morali porušiti. Nesreča je zahtevala 50 mrtvih in 500 ranjenih.

Svoboda za vsako ceno

V mesečniku »Času«, ki ga izdaja »Leonova družba«, je objavil zopet duhovnik g. dr. J. Janžekovič sila vzpodbuden članek, ki ga v izveščku ponatiskujemo tudi v našem listu. Isti pisec je že lansko leto obračunal z meščarstvom v našem narodu in visoko dvagnil nacionalno in državljansko dolžnost, ki naj v tem času očuva našo narodno svobodo in državo.

V drugem članku je pisec še krepkejši in se redko čujejo tako odločne besede, kakor jih je napisal g. dr. Janžekovič.

Pod naslovom »Ob odločilni uri« pravi pisec med drugim:

»Pamet in vera pravita, da je borba za narodno svobodo človekova pravica, še več, naša svet dolžnost. Ta dolžnost posebno veže Slovence, ki branimo tako važne meje.

Kako značilna je v tem pogledu samo naša narodna pesem. Ne le vero in družno, ampak tudi čast in včasih celo premoženje naš človek bolj ceni kakor svoje življenje. Če bi ta naš človek za gotovo vedel, da je res v nevarnosti njegova vera, njegova svoboda, njegova čast, njegova zemlja in bodočnost njegovih otrok, ne samo fantje in moške, ampak ves narod, tudi ženske in otroci bi šli v boj in gledali smrt s tistim mirom, ki so ga zrl v očeh svojih umirajočih sorodnikov in prijateljev. Slovencu ne manjka naravnega junaštva, marveč kvečjemu narodnostne vzgoje, ki bi mu jasno pokazala, da so vrednote, ki so mu več kakor življenje, resno ogrožene. Pomanjkljivost, če je, ni v ljudstvu, ampak v njegovem izobraženstvu.

Dajmo, preorjimo narodno njivo, ki smo jo do sedaj zanemarjali, in posejmo klenega semena. Če smo doslej poudarjali to, po čemer se ločimo od bratov na jugu, začnimo sedaj, ko nam je svoboda v jugoslovanski državi zagotovljena, naglašati vse, kar nas druži: sorodno kri, soroden jezik, isto skrb za bodočnost, krščansko vero. Dajmo jugoslovanski narodi prvi v zgodovini zgled slovanske slege!

Sleternega našega človeka mora prešiniti zavest, da smo in da hočemo biti jugoslovanski narodi kljub vsemu, kar nas loči, za zunanji svet neločljiva celota in da se postavimo v nevarnosti takoj vsi za enega in eden za vse. To je prvo. Drugo pa je, da takoj napovemo odločen boj malodušnosti in črnogledosti. Ni tisti črnogled, ki upošteva vse možne nevarnosti in se resno pripravlja, kako se jim bo uprl. Mož mora biti pripravljen tudi na najhujše. Toda tiste čenče se človeku gabijo, ki ti vsaki dan prinašajo druge nevarnosti. Za vse druge ti ve, kaj bo kdo storil, samo zase nič.

Pa boste rekli, kaj pa lahko »nas eden« stori? »Nas eden«? Cela Jugoslavija je iz samih »nas eden«. Dovolj je, da je vsak tak »nas eden« odločen, pogumen, pa bo vseh petnajst milijonov Jugoslovancev odločnih in pogumnih. Kaj nam potem kdo more? Vsi seveda v nobeni državi niso taki, prav zato je treba poleg lastne odločnosti vplivati še tudi na druge, vsak v svojem okolju in poklicu.

Če si hočemo res ohraniti časten mir, tedaj je prvo, da odločno napravimo konec tistemu meščarstvu javkanju: oh, samo da bo mir, glavno je, da bo mir! Stotine špijonov se klati med nami, da pazi, kakšno je naše razpoloženje, in vsako malenkost sporoča tujcem. Ne pustimo, da pade barometer naše narodne zavesti, ponosa in poguma v času, ko kažejo vsi nacionalizmi v Evropi največjo napetost! Kdor si želi častnega miru, naj pomaga, da povsod takoj zamašimo emerava usta meščar, na naj že nosijo hlače ali krilo, ker kličejo nesrečo na deželo. Kot ljudje in kot kristjani odločno izjavljamo, da mir ni glavno! Svoboda, to je naše geslo, ne mir za vsako ceno!

Kakor mir, tako tudi nevtralnost ni najvišja modrost. Na kolenih zahvalimo Boga, če bomo lahko do konca brez sramote in brez nevarnosti

ostali nevtralni; če pa voditelji, ki so nam in zgodovini odgovorni za pametno vodstvo, uvidijo, da je postala nevtralnost za bodočnost Jugoslavije poguba, se strnimo kot en človek za njimi. Kamor bo udarila enotna Jugoslovanska pest, tam se bo poznalo.

Treba je takoj in povsod po načrtu vzgajati tako, da bo sleherni naš človek vedel, kaj nam je danes naša junaška vojska. Do prevrata je bila takšna vzgoja nemogoča. V vojaku smo gledali svojega jetniškega paznika. Danes je naš vojak brnilec lastnega doma. To je velika, častna, resna in odgovorna služba. Od vojaškega duha naših fantov je v teh dneh odvisno življenje ali smrt naroda in države.

Časi so hudi, samo z junaštvom si bomo rešili svobodo. Kdor nam izpodjeda pogum, ta je naš sovražnik, pa naj bo že samo strahopetec ali pa izdajalec. Takoj mu zamašimo usta! Česa neki naj se bojimo? Da bomo umrli? To bomo itak. Je pa še nekaj, kar je mnogo strašnejšega kakor smrt: sramota in suženjstvo. V to nas pa proti naši volji nikdo ne more prisiliti, če smo pripravljeni za boj do zadnjega. In boste videli, če se bo splošno vedelo, da smo vojaško do kraja izvežbani, složni, neustrašni ter da nameravamo prav drago prodati svoje življenje v borbi za svobodo, tedaj bomo ohranili brez boja sebi in svojim otrokom življenje, mir in svobodo.

Naša prva skrb je v teh dneh svoboda domovine. Svoboda za vsako ceno, četudi bi moral en rod zanjo izkrvaveti. Sveto našo zemljo, ki so nam jo izročili predniki, smo dolžni svobodno predati potomcem.

Dalekosežna p oblastila

Ministrski svet je izdal uredbo o dalekosežnih pooblastilih, ki sta jih dobila minister za preskrbo in prehrano ter ban hrvatske banovine glede preskrbe prebivalstva in vojske s potrebnim blagom. Pooblastilna uredba ju pooblašča, da smeta sporazumno predpisati uredbe, ki bodo:

1. urejevale celotni notranji promet s surovinami in drugim blagom, predpisale njihovo razdelitev na obrate, ki jih predelujejo odnosno prodajajo, zlasti pa ustanovile ali ukinjale izključno pravico trgovanja za poedine proizvode v državi. Z uredbo se lahko prepove ali omeji kupovanje, prodaja in potrošnja poedinih proizvodov, predpišejo pogoji odkupa posameznih predmetov, predpišejo obvezne ponudbe državi za odkup posameznih proizvodov, predpiše prisilni odkup poedinih proizvodov po maksimiranih cenah, predpišejo obvezne prijave zaloga blaga ali predpiše obveznost ustvarjati zaloge blaga nadzorstvo nad zalogami in odreja kraj za hranitev teh zalog, predpiše kontrola prevoza za

posamezne proizvode in uvedejo prevozna dovoljenja.

2. predpisovale, kateri proizvodi se smejo izdelovati iz posameznih surovin in preobdelati, da se iz razpoložljivih surovin izdeluje posamezne vrste blaga, odnosno omeje količine blaga, ki se morajo iz njih izdelati.

3. predpisale način izdelave posameznih proizvodov ali zamenjavo sestavin s surrogati, kakor tudi obveznost in način mešanja posameznih sestavin za izdelavo proizvodov, odnosno izdelkov.

Povodom uveljavljanja novih uredb je izjavil minister za preskrbo in prehrano dr. Protič, da se v današnjih izrednih razmerah ne more pustiti popolna svoboda gospodarske delavnosti, ker ne more biti državi vseeno, ali je zemlja obdelana ali ne, ali podjetja obkrožujejo ali ne. Prilagoditi se moramo gospodarskemu ustroju, ki obstoji v evropskem gospodarskem prostoru. Pred vsem pa je potrebno da je gospodarska politika za vso državo enaka.

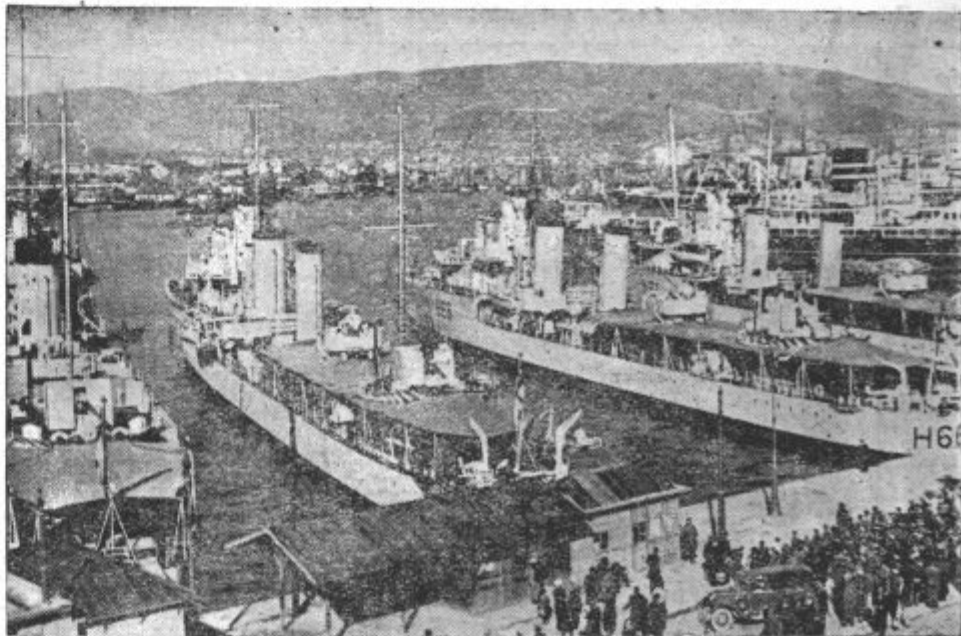
Prepoved zvišanja cen

Ministrski svet je izdal uredbo o splošni prepovedi zvišanja cen do 1. avg. t. l. in o določanju kosmatega zaslužka pri posameznih vrstah blaga. Uredba je zelo važna in se z njo močno približuje naša država gospodarskemu in socialnemu redu, kakršnega je že uvedla na svojem ozemlju nacionalsocialistična Nemčija in nekatere druge evropske države.

Glavne določbe te uredbe se glase:

Od dneva, ko stopi ta uredba v veljavo, pa do 1. avgusta 1941 se v notranjem prometu prepove vsako zvišanje cen blaga, kakor tudi cen za prevoz potnikov in blaga. Kolikor so za posamezne vrste blaga na dan, ko je stopila ta uredba v veljavo, veljale maksimalne cene, predpisane z zakonskimi predpisi ali določene od strani pristojnih oblastev, ne smejo biti takemu blagu višje od maksimalnih cen.

Grška vojna luka Pirej, kjer so vsidrane grške vojne ladje in kjer se bo izkrcalo angleško vojaštvo v slučaju, da bo prišlo na pomoč Grčiji

Minister za oskrbo in prehrano lahko s svojo uredbo določi za posamezne vrste blaga najvišje cene, ki so lahko tudi nižje od cen, ki so bile v veljavi, ko je dobila ta uredba veljavo. Prav tako lahko minister določi najvišji bruto zaslužek za posamezne vrste blaga.

Sklad za izenačenje cen

Prehranjevalni minister lahko z naredbo, s katero se za gotovo vrsto blaga določi višja cena, predpiše, da morajo lastniki zalog dotičnega blaga, ki je namenjeno prodaji ali predelavi, v določenem roku prijaviti obstoječe zaloge tega blaga in vplačati v sklad za izenačenje cen prispevek največ v višini razlike med cenami, ki so veljale v času nabave te zaloge blaga in na novo določene najvišje cene tega blaga. Sklad za izenačenje cen je pri prehranjevalnem ministrstvu in služi izenačenju cen blaga v državi in znižanju cen uvoženega blaga.

Za čas določen v čl. 1 te uredbe se ne bodo povišale cene monopolnim proizvodom, ki služijo za prehrano, cene državnih in samoupravnih podjetij za prevoz žitaric niti državne in samoupravne trošarine na predmete za prehrano in za kurjavo.

Obveznost izdajanja računov.

Prodajalci blaga morajo za vsako izvršeno prodajo blaga izdati proizvajalcem (predelovalcem) in trgovcem ter ostalim posrednikom račun, v katerem je treba točno navesti vrsto, količino, kakovost in ceno blaga.

Osebe, ki kupujejo blago zaradi predelave ali preprodaje, morajo hraniti račune o kupljenem blagu še leto dni potem, ko so dotično blago povsem prodali. Te osebe morajo pri prodaji blaga izdati kupcem, ki kupijo blago za neposredno uporabo, na zahtevo račun o prodanem blagu.

Obvezne prijave kršitev predpisov.

Vsi organi prvostopnih občin upravnih oblastev, državnih krajevnih policijskih oblastev, organi orožništva, organi finančne kontrole, državni in samoupravni trošarinski uslužbenci in tržni nadzorniki morajo izvršiti nadzorstvo glede izvajanja predpisov te uredbe ter dati pristojnim oblastem prijavo proti osebam, ki se pregrešijo zoper predpise in odredbe, izdane na podlagi te uredbe. Našteti organi se disciplinsko pregreše, če ne oddajo prijave proti osebam, ki so se pregrešile proti tem predpisom. Prijavo lahko izvrši tudi vsaka privatna oseba.

Nagrade prijavitnikom.

Predlagatelju prijave, na katero je bila izrečena pravomočna obsodba, pripada denarna nagrada, ki znaša 20 odst. od izrečene denarne kazni, če znaša kazen do 500 din, 15 odst. če znaša kazen do 5000 din, 10 odst., če znaša kazen do 50.000 din, 5 odst. če znaša kazen do 100 tisoč din in 2 odst. če znaša kazen preko 100.000 din. Znesek nagrade, določen po višji stopnji, ne

more biti manjši od zneska, ki bi pripadel osebi, ki je izročila prijavo, če bi bila izrečena najvišja denarna kazen iz neposredne nižje stopnje.

Kazni.

Vsi, ki bi zahtevali višjo ceno kakor jo ta uredba določa, se kaznujejo v prodaji na debelo s strogim zaporom najmanj 3 mesecev in z denarno globo od 50.000 do 1.000.000 din, v prodaji na drobno pa z zaporom najmanj 15 dni in z denarno kaznijo o d5 do sto tisoč din.

Kazni za kmetovalce.

Proizvajalci kmetijskih pridelkov, ki za posamezne vrste lastnih pridelkov zahtevajo višjo ceno, kakor je maksimalna cena predpisana po zakonskih predpisih ali določena od pristojnega oblastva, se kaznujejo z zaporom do enega leta in z denarno kaznijo do 100.000 din, v težjih primerih pa z eno in drugo kaznijo.

Kmetiska mladina

SV. JAKOB V SLOV. GORICAH

V nedeljo, 9. marca t. l. smo imeli redni občni zbor našega Društva kmetijskih fantov in deklet. Zal, so nam razmere preprečile, da se ni vršil tako, kot je bilo pričakovati. Vendar smo ocenili naše dosedanje delovanje, ugotovili napake in pomanjkljivosti. Poleg vsega pa smo veseli našega dosedanjega društvenega življenja, ker je z ustanovitvijo Društva kmetijskih fantov in deklet nastopila velika sprememba. V naših vrstah se zbirajo vsi, ki si hočejo izpopolniti izobrazbo in ki hočejo delati za prosvetni napredek naše zapuščene kmetijske mladine. — Poročilo o dosedanjem delovanju je podal predsednik tov. Srečko Matjašič in ostali funkcionarji. Iz njih smo ugotovili, da je društvo izrabilo vsako priliko in izpolnilo svojo dolžnost. Ob tej priliki je imel predsednik Zveze tov. Kronovšek vzpodbuden govor, v katerem je naslikal sedanji položaj in kakšne so naše dolžnosti pri organizacijskem in prosvetno-kulturnem delovanju na naši vasi. Njegove predloge smo vzeli z veseljem na znanje in tudi sklenili, da jih bomo izvršili. Dobro se zavedamo, da je naša iniciativa nujno potrebna, če hočemo, da bo postalo življenje na vasi takšno kot si ga vsi vaščani želimo.

LJUTOMER

Radi nenadnih ovir se napovedani tridnevni prosvetno organizatorni tečaj Okrožja kmetijskih fantov in deklet ne more vršiti, pač pa se

bo v nedeljo 23. marca t. l. z začetkom ob pol 8. uri vršil enodnevni tečaj, na katerega vse fante in dekleta iz bližnje in daljne okolice tovariško vabimo!

BUČE

Požar je popolnoma uničil hišo posestnika in slikarja Sikoška Jožeta iz Buč pri Pilštajnu. Zgorelo mu je gospodarsko poslopje, orodje, obleka in večina živeža. Prizadeti Sikošek je bil le maienkostno zavarovan in je zato udarec tem hujši. Brez pomoči dobrih ljudi si ne bo mogel postaviti novega skromnega doma, kamor bi spravil svojih četrto nedoraslih otrok.

Prvo pomoč mu je nudil župnik od sv. Miklavža na Polju ob Sotli g. Kociper Rudolf, ki ni gledal v nesreči na politično pripadnost, marveč samo na potrebo. Iskrena mu hvala.

Nesrečni Sikošek je bil vnet pristaš kmetškega pokreta in član bivše SKS. Vsi premožnejši somišljeniki se naprošajo, da bi prizadete mu pomagali bodisi v denarni pomoči, v obleki, ali materialu za obnovo hiše.

LJOTIČEVA ZADRUŽNA ZVEZA

Dimitrije Ljotič je pred leti ustanovil v Smederevu Oblastno zadržno zvezo, v katero so se učlanile nekatere zadruge, ki so politično simpatizirale z ustanoviteljem. Na podlagi novega zadržnega zakona se je morala tudi Ljotičeva zadržna zveza včlaniti v Glavni zadržni zvezi. Na poslednji seji je uprava Glavne zadržne zveze izključila iz svojega članstva Ljotičevo zvezo in jo prijavila sodišču za likvidacijo.

Vzrok izključitve je bilo slabo poslovanje zveze in neizvrševanje nalogov glavnega zadržnega revizorja. Ljotičeva zadržna zveza že dve leti ni imela občnega zbora. Zveza je močno pasivna in ima naprtenih kopico pravn.

AGRARNA REFORMA V LETONIJI

Z vso naglico je bila v nekaj mesecih sprovedena agrarna reforma v Letoniji. Ustanovljenih je bilo 47.870 kmetij s površino 474.870 ha. Okrog 23.000 kmetov brez zemlje ali z majhno kmetijo je dobilo dodeljenih 75.000 ha zemlje. Celokupna a grarna reforma je obsegala površino 811.838 ha veleposestniške zemlje.

Turčija in njena naloga

Med države, ki se zanjo bijejo najhujši diplomatski boji, spada tudi Turčija. Važnost ji daje njen zemljepisni položaj.

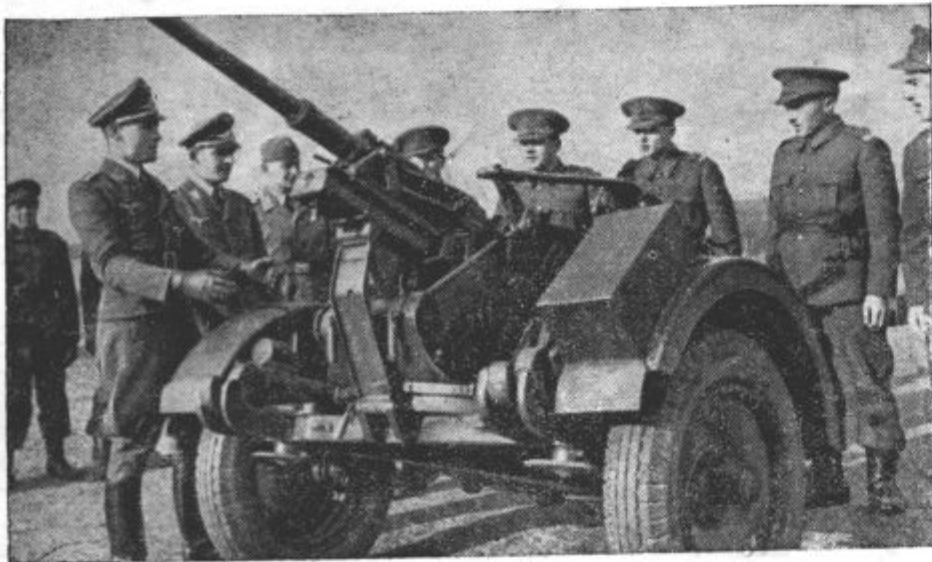
Turčija, ki je v posesti Dardanel, je tako stražar vzhodnega Sredozemlja. Na tem delu morja sta danes zainteresirani obe evropski osni velesili, nič manj pa seveda ne Rusija in seveda Anglija. Zato je razumljivo, da vse te velesile, vsaka v svojem smislu in na svoj način pritiskajo na Turčijo in žele doseči njeno končno odločitev in opredelitev.

Tudi turška vojaška sila ni brezpomembna. Vojska je reorganizirana v modernem smislu in je tudi dobro izveščana, o njeni opremi pa sodijo različno.

Sedanja Turčija je mlada država in po korenitih reformah pokojnega Kemala Atatürka sredi največjega razvojnega razmaha. Zato je razumljivo, da si vojne ne želi.

Politično spada v vrsto tistih držav, ki jih vežejo prijateljske in vojaške pogodbe z Anglijo. Kako daleč sega ta pogodba, je težko reči, res pa je v njej pridržek, da Turčija ne vstopi v nobeno tako vojno, ki bi jo pahnila v spor z Rusijo.

Po nedavnih vojaških in političnih posvetih v Ankari, ki so se jih udeležili tudi angleški

Nemški topničarski inštruktorji v Rumuniji, kjer se nahaja tudi okrog 350.000 mož broječa nemška armada

zunanji minister Eden in zastopniki Grčije, se je začela pospešena nemška diplomatska akcija. Kancelar Hitler je naslovil na predsednika turške republike posebno poslanico. Podrobnosti o vsebin te poslanice seveda niso znane. Ali so v njej podani le kaki odločni nasveti, ali so postavljene celo jasne zahteve, je težko reči, vsekakor pa bo izven vsakega dvoma, da je poslanica v tesni zvezi z znano nemško izjavo, da bo Nemčija udarila po Angliji, kjerkoli bo naletela nanjo.

Prvotno so poročali, da bo v zvezi s tem turški zunanji minister poročal v parlamentu o zunanjepolitičnem položaju. To poročilo je pottlej izostalo, pač pa poročajo, da je poseben poslanec turškega zunanjega ministrstva odnesel v Berlin odgovor na Hitlerjevo pismo. Kakšna je njegova vsebina, je zopet vprašanje. Domnevajo pa, da je zadovoljiva.

Tako je torej trenutno vprašanje Turčije in s tem tudi vprašanje Balkana še nejasno in nerazčiščeno.

Italijanska poročila zatrjujejo, da so pogajanja med Nemčijo in Turčijo še vedno v teku. Zato tudi govor, ki ga bo imel turški zunanji minister Saradzoglu, ne bo objavljen.

Bolgarski tisk posebno naglašja odstop turškega pravosodnega ministra, češ da je bil velik prijatelj Anglije in se ni strinjal s sedanjo turško znujanjo politiko.

Bolgarski poslanec Sotir Janev je zapisal v nekem članku: Prepričan sem, da se bodo pogajanja med Nemčijo in Turčijo končala z uspehom za balkanski mir in bi vsako nasprotovanje pomenilo veliko tveganje.

Tudi v Budimpešti skelpajo, da Turčija ne bo posegla v vojno, ker baje ne namerava nobena država z orožjem nastopiti proti njej.

Pri vsem tem pa je Turčija v stalni pripravljenosti. Zadnji čas so bil zlasti izdani posebno obširni ukrepi proti morebitnemu pojavu paldcev. Bodočnost je torej še vedno zagonezna in odvisna od splošnega razvoja celotne vojne.

Daljni Vzhod

Spričo napetosti, ki je sedaj zavladala v Evropi, je malo splahnelo zanimanje za vprašanja na Daljnem vzhodu. S tem seveda še nikakor ni rečeno, da bi bila ta vprašanja kaj izgubila na važnosti in pomembnosti v celotnem sklopu sedanje svetovne borbe.

Francoska Indokina je morala odstopiti del svojega ozemlja na pritisk Japonske Siamu. Začasna mirovna pogodba je sicer kompromisna in ne pomeni niti popolne uklonitve siamskim zahtevam niti brezpogojnega sprejetja japonskih pogojev. Z ozirom na to bi lahko rekli, da je Francija rešila, kar se je dalo rešiti. Po drugi strani pa ne kaže dejstvo, da se je na tokijski konferenci pričelo drobljenje francoske kolonialne posesti. Iz boja za zeleno mizo je Francija izšla do neke mere premagana, Japonska zmagovita.

Japonska se tega zaveda. Približala se je preko odstopljenega ozemlja angleško-indijski kolonialni posesti, kar je važno. Postojanka v Singapurju, tem važnem pristanišču velikobritanskega imperija, je s tem kolikor toliko bolj ogrožena.

Tega se zavedajo na vseh straneh. V Siamu so po podpisu mirovne pogodbe obhajala dan velikih narodnih svečanosti kot nekaj narodni praznik zmage.

V Indokini so hkratu obhajali dan narodne žalosti, a Japonski listi naglašajo, da se je Siam sedaj še veliko bolj približal Japonski in se s tem popolnoma vključil v sestav novega vzhodnoazijskega reda pod japonskim vodstvom.

Taka izjava pomeni seveda udarec za Anglijo in za Zedinjene države. Anglija pomnožuje svojo mornarico okrog Singapurja, Amerika po raznih tihomorskih otokih gradi utrdbe in oporišča proti Japonski.

V tem času potuje japonski zunanji minister Macuoka v Evropo. Spotoma bo obiskal Moskvo, Berlin, Rim in morda še kako drugo pomembno evropsko prestolnico. Na povratku, pravijo, da bo ponovno obiskal tudi Stalina.

Kaj je cilj njegovega potovanja? Ali gre za razdelitev vlog? Ali se bodo sporazumeli za delitev interesnih področij? Ali gre morda za prijavitev Rusije v novi red? Vse to je — uganaka.

Zadnje dni sem bil izmeril temperaturo v utrujajočih opoldanskih urah. Gibala se je v tej od sonca ožgani puščavi med 57 in 64 stopinj Celzija. Kolikor bolj smo prihajali v notranjost, toliko večje so bile razlike v temperaturi med dnevom in nočjo. Največja je znašala 37 stopinj Celzija.

Tisto noč, ko smo prenočevali ob vznožju nevarnega gorstva, sem še dolgo sedel pred svojim šotorom. Hamid el Ghafar, glavni vodnik naše karavane, je molče sedel na svoji mali preprogi, ki jo je bil razprostrl po pesku. Zamišljeno je strmel v črno daljo in je s konci prstov počasi pogrebal po dolgi, že s srebrnimi nitkami prepleteni bradi. Nekaj metrov proč od nas so sedeli v dveh malih skupinah ostali ljudje iz karavane. Krog in krog nas so ležale v pesku kamele. Pred nami se je razgrinjala prostrana, širna puščava, a nad njo je bilo razprostrto zvezdnato nebo brez mesečine. In za našim nočnim taboriščem so ogromno in silno strmeli pod nebo v svoji otrpli veličini velikanski peščeni valovi. V svoji mrtvaški tihoti so te peščene pustinje vplivale mrko in preteče.

V resnici pač niso bile mrtve. Oživila jih je skrivnostna živahnost. Neki skrivnostni šumi so se nenadoma vzdramili v nočni tišini in izzveneli v temi. Po kratkem odmoru je bilo zopet slišati enake šume, ki jih je spremljalo votlo, zamolklo in kakor podzemsko bobnenje. Nato se je nenadoma oglasilo zateglo in za-

GRŠKO ITALIJANSKI SPOR

traja z vso srditostjo dalje. Kljub raznim namigavanjem o bližnjem miru v tem sporu še ni videti nobenih stvarnih znakov za skorajšnjo ustavitev sovražnosti.

Podoba je, da Nemčija nasproti Grčiji ne bo niti vojaško niti diplomatsko podvzela nobenega resnejšega koraka, dokler ne bodo končana pogajanja s Turčijo.

Boji na albanski fronti se nadaljujejo in Grki stanlo poročajo o krajevnih uspehih in odbitih italijanskih protinapadih.

Iz nekaterih virov prihajajo vesti, da so Angleži že izkrcali nekaj svojih čet v raznih grških pristaniščih. Koliko je na tem resnice, je težko ugotoviti. Verjetno je, da so doslej ta poročila bolj plod propagande nego gola resničnost. Vsekakor pa je pričakovati, da bodo na Solunu Angleži skušali ustvariti novo bojišče, ki naj bi vezalo znaten del nasprotnih bojnih sil. Ako pride do tega, si je seveda težko misliti italijansko-grško pomirjenje. Italijani namreč že sedaj naglašajo, da morajo v sporu, ki se je s topovi začel, tudi končno odločit samo — topovi.

Drobci iz afriške zgodovine

Sudan je važna pokrajina v osrednji Afriki. Tega se prav dobro zavedajo Angleži. Zato so gledali, da dobe nad to pokrajino čim večji vpliv, kar jim je tudi sijajno uspelo — Sudan se nahaja pod oblastjo Anglije in Egipta (slednji pa je tudi napol velikobritanska kolonija...). Življenjskega pomena za Sudan je Tsansko jezero. Ko zapusti Modri Nil 1800 m visoke in divje stene, zapusti tudi Abesinijo in se pri Hartumu združi z Belim Nilom v enotno reko — slavni Nil. Tako je torej Nil komponenta dveh Nilov — Belega in Modrega. Veliko važnejši je Modri Nil, ki s svojo vodo prinaša v Egipt množine plodne zemlje. Spomladi nastanejo v dolini reke Nila velikanske poplave, na obnilskih poljih stoje ogromne množine vode, ko pa te izginejo, ostane po egiptskih poljih vse polno rodovitnega nilskega blata. Brez tega gnoja bi ne bilo tistih bogatih poljan v Egiptu in egiptska dežela ter del Sudana bi bila pustinja. Zato smatrajo mohamedanski prebivalci Egipta kraj, kjer izvira Mo-

V dolini smrti

Raziskovalec E. Larsen opisuje v pretresljivih slikah svoje doživljanje s potovanja po afriških puščavah. Ker se vprav sedaj v Afriki bijejo srditi boji med Italijani in Angleži, bo brez dvoma zanimalo tudi naše čitatelje, kakšen je prav za prav svet afriških puščav. Zato objavljamo nekaj zanimivih odlomkov iz spominov tega raziskovalca.

Najhujšo opoldansko vročino prežive karavane v počivanju, da tako obvarujejo ljudi in živali. Popoldne smo spet jezdili dalje po navidez neskončnem morju sivih, prašnih šopov trave in svetlih lisah rumenega puščavskega peska.

Puščava seveda ni nikoli enaka. Iznad daljnega, sivo zastrtega obzorja so se dvignili temni stvori kakor mrko zabrisani obrisi daljnih gora. To so bili daleč naokrog vidni znaki nevarnega puščavskega peščenega gorovja v Sunaanu.

Ta dan smo ježo končali prej kakor navadno. Postavili smo si šotore ob vznožju tega nevarnega gorstva in tu prenočili. Prehod čez to puščo je mogoč len čez dan. Rastvorili in nakrmili smo kamele. Vsakdo je dobil majhno porcijo posušenih datelnov. Tudi jaz se mjih dobil nekaj kot priboljšek k svoji konzervi.

molcklo odmevajoče bobnenje, ki se je zgostilo v pošastno bobnanje. Bilo je, kakor da korakajo nenavadna živa bitja ob zamolklem bobnanju po mrkih peščenih dolinah. Hamid el Ghaffart se je počasi obrnil z obrazom k meni in me je gledal brez besede.

»To je El-Rul,« sem dejal. Nemo je prikmal. »Da, El-Rul je to,« je tiho odvrnil. »Bobnar El-Rul, puščavski hudič v sipinah, smrtni angel za karavane, ki izgube pravo pot v strahotnem peščevju.«

Ko sem potem ležal v šotoru, zavt v toplo odejo, sem še dvakrat slišal El-Rula, hudiča, zlega duha sipin, ki je taval med zamolklim bobnenjem po črnih dolinah.

Milijarde in milijarde peščenih zrnc, ki povzročajo bobnenje, kadar jih tudi najmanjši, navidezno neznamen vzrok nenadoma spravi v gibanje, ta majcena peščena zrnca, ki se

* El-Rub pomeni pošast, podobno našemu vragu. V puščavi se pesek v peščenih gorah vedno posiplje in povzroča skrivnostni šum. Pesek je namreč silno suh in v njem ni nobene vlažne spojine, ki bi ga držala skupaj. Zato nastajajo celi plazovi, ki povzročajo močnemu bobnanju podoben trušč. Ti plazovi so seveda karavanam smrtno nevarni, ker jih lahko zasujejo in ugonobe. To nevarnost puščave si je preprosti človek poosebil in jo imenuje El-Rul, kar pomeni nekakega puščavskega hudiča.

dri Nil, za sveto mesto. Sem venomer roma vse polno gorečih muslimanov, ki jemljejo vodo na dom v stekleničah, da, celo v velikih steklenicah! Zato torej drži: kdor ima Tsansko jezero, ima tudi polno oblast nad Egiptom.

Nekoč je v Egiptu izbruhnila suša, ki je trajala desetletja. Vedno slabejši je postajal tok Nila. Rodovitno blato, ki ga je ta odlagal na obeh bregovih svoje struge in ga razgrinjal po poljih, se je krčilo. Po navadi so kmetje, ko je splahnela voda, stali v rodovitnem blatu do kolena — in tisto rjavordečo naplavino regulirali na vse strani. Tedaj je postala plast naplavljenega zemlje zelo tanka in kmetje, ki se imenujejo v Egiptu felahi, so se napotili bliže k Nilovim obalam. S posebnimi vozmi, imenovanimi sakiji, so morali voziti na polja z Nila vodo. Dolgi pasovi zemlje so od suše opusteli. Ljudje so se pričeli preseljevati in se naseljevati na obalah Sredozemskega in Rdečega morja. Večinoma so postali ribiči in se pretežno hranili z ribami. Tako je vzcvetelo mesto Aleksandrija, o kateri v današnjih vojnih časih vedno pogosteje slišimo. Ostala egiptska dežela je bila neizogibno zapisana poginu, kajti izsuševanje je šlo nezadržoma dalje.

Bilo je to v tistem času, ko so nad Egiptom gospodovali sultani iz rodu Mamelukov, ki je bilo bojevito ljudstvo in si je ustanovilo svojo dinastijo Eijubidov. Vojni ujetniki so postali takoj, ko so bili v boju zajeti, sužnji, ki so z njimi trgovci trgovali. O tej suši govore celo mohamedanske pravljice, češ, da bi izginilo vse bogastvo Egipta, če bi bil Alah še nadalje sovražno razporežen napram ljudstvu. Toda vzrok tej hudi suši ni bil bog Alah, ampak gospodarska obnovev Abesinije, v kateri so leta 900 vladali rasi iz dinastije Salomonidov. Dinastijo je ustanovila neka ženska in pritegnila pod svoje gospodstvo skoraj vso Etiopijo, razen pokrajine Šoa, koder so še nadalje vladali nasledniki znane kraljice iz Sabe in izraelskega kralja Salomona.

Začetkom trinajstega stoletja je vladal v Abesiniji Lalibele, eden najspodobnejših vladarjev v afriški zgodovini. Dal je zgraditi vse polno najrazličnejših stavb, samostanov, cerkva, trdnjav in gradov. Med abesinskim ljudstvom je ohranjena pravljica, ki pravi, da so se ponoči spuščali do Lalibele z nebes angeli in mu pomagali pri delu za izgradnjo temeljev nove abesinske države. Tekom svoje vlade je izpeljal po svo-

jih posestvih vso vodo iz Modrega Nila in tako ustvaril iz Etiopije (Abesinije) naravnost krasen, bogat in rodovit vrt, ki je tako rekoč pil vso vodo iz Modrega Nila. In Etiopija je bujno cvetela, Egipt pa se je vsled pomanjkanja poplavl in nilskega blata spreminjal v puščavo...

V kasnejših stoletjih so Abesinijo pretresali hudi notranji boji in to je bil glavni vzrok, da so postale Lalibelove umne naprave zanemarjene. Nil je spet ubral svojo staro pot in se ponovno pričel razlivati po egiptskih poljih in njivah.

Z. J.

Odnosaji med Jugoslavijo in Nemčijo

V Berlinu je izjavil zastopnik nemškega zunanjega ministrstva v zvezi z jugoslovansko-nemškimi odnosaji naslednje:

»Izjavi, ki sem jo pred kratkim dal, ne morem nič dodati. Ni namreč potrebno, da bi do diplomatske delavnosti, kakor tudi do odličnih prijateljskih odnosajev, ki vladajo med Nemčijo in Jugoslavijo, zavzel kakršnokoli novo stališče ali pa še kaj dodal temu, kar sem že prej izjavil.«

Besede zastopnika nemškega zunanjega ministrstva se nanašajo na njegovo nedavno izjavo, v kateri je podčrtal prijateljstvo med obema državama, ki sloni na obojestranskih interesih.

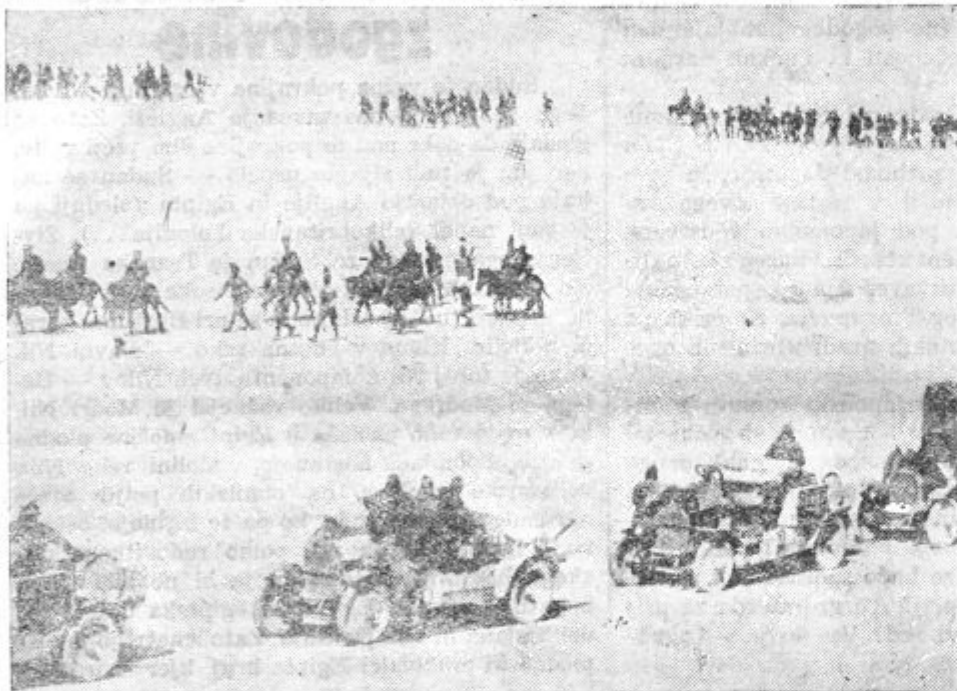
IZ NAŠIH KRAJEV

× **Zdravilo zoper trahom.** Nemško časopisje objavlja vest, da se je posrečilo dobiti nemškemu zdravniku uspešno zdravilo zoper nevarno očesno bolezen trahom. Zdravilo se imenuje »Albucid«. S tem zdravilom so ozdravili na trahomu bolne vojake v treh tednih.

× **V Drnišu pri Splitu je umrla** pretekli teden mati našega največjega kiparskega mojstra in umetnika Ivana Meštroviča.

× **Maribor** je v preteklem letu porabil za tobak 32.366.929 din. Na enega prebivalca je torej odpadlo 914 din.

× **Hrvatska ima največ tovarn v državi.** Od skupnih 4257 tovarn jih odpade na Hrvatsko 1242, ali 22 odst. Od 12 milijard kapitala v industrijskih podjetjih, jih je investiranih na Hrvatskem 4 milijarde din.

Italijanska motorizirana vojska na umiku v Eritreji. Glavno trdnjavo v Eritreji Keren so Angleži že popolnoma obkolili. Italijanska vojska se pritisku Angležev močno upira

končno nagrmadijo v velikanske gore, so tisti vrag, ki včasih pokoplje kamelo z jezdecem vred, marsikdaj pa zasuje tudi po cele karavane v smrt.

Ko se je nato zjutraj dvignila ognjena sončna kroglja iz žehteče puhteče vročine na obzorje, so stopili Arabci h kamelam, ki so bile že oskrbljene za pot. V dolgi vrsti smo jezdili v večjih razdaljah kakor navadno proti visokim sipinam. Na čelu karavane je jezdil el Ghaffar. Z občudovanja vredno spretnostjo in v ostrem kotu se je splazila kamela na vrh prve sipine. Medtem ko je moja kamela koracila še spodaj pa ravani, sem že zagledal el Ghaffarjevo na vrhu sipine. V presenetljivi nenadnosti mi je nato izginila izpred oči.

Še preden pa sem prišel popolnoma na vrh, sem opazil, da je tudi jezdec pred menoj nenadoma izginil, a nekaj trenutkov kasneje sem spoznal rešitev te zagonetne pojave. Ko je moja kamela prišla natanko na isti prostor, odkoder je kamela pred njo odšla v dolino, sem nenadoma začutil sunek in se mi je zdelo, da bom še sedlo izgubil izpod sebe. Moja kamela je sedela kakor cirkuški konj, prednji nogi pa je upirala kakor dva drogova predse. Nato sva tudi še v vrtinčastem peščenem oblaku z veliko hitrostjo zdrčala v dolino. Dopoldne smo na ta način prekoračili še eno in trideset sipin. Nato smo prispeli v široko dolino, kjer smo si privoščili opoldanski odmor.

Se veliko bolj naporna je bila nato popoldanska ječa.

Tla so postajala zmerom bolj trda, v pesku je bilo vedno več in večjega kamenja. Kmalu smo jezdili med visokim, razpadajočim skalovjem po skalovitih tleh in smo primerno v kratkem času dospeli do planice, kjer so bili že vidni sledovi karavane, ki je šla tod pravokotno čez našo pot. Nato smo prišli do jarka, ki je bil na eno stran poglobljen v globoko globel. Kamele so nenadoma postale nemirne, pa tudi ljudi je zajela večja živahnost. Dosegli smo prvo vodno postojanko Ain-Šaber rami.

Tu smo po dolgem času zopet napojili kamele. To delo je trajalo skoraj pol noči. Mali studenec je sicer dajal dovolj vode, toda ta je pritakala le v majhnem potočku iz globoke globeli. Kamela pa popije po 40 do 50 litrov. Za pitje potrebuje nekako četrto ure časa, a naša karavana je imela s seboj vsega skupaj 26 kamel.

Tri dni za tem smo dosegli oazo (zelenico — prostor v puščavi, kjer je toliko vode, da uspeva rastlinstvo in omogoča življenje ljudem in živalim) Saora-Tankur, ko smo se držali karavanske poti. Kakor čaroben majhen vrt iz paradiža je ležala oaza v svojima dvema studencema pred nami. Bila je polna oranževih, breskovih in figovih dreves, polna banan, datljevih in kokosovih palm, okrog

ilovnatih hiš pa so bili razgrnjeni premnogi vrtovi, polni bujnega cvetja. Ob robu oaze so se pasle številne kamele ob gostem trnjejem grmičevju. El Ghaffar je poslal dva izmed naših ljudi z vsemi kamelami vred k domačinom. Proti meni kot tujcu, djavru (kristjanu) so kazali domačini mrko nenaklonjenost.

Ze drugo popoldne, ko je bila opoldanska vročina pri kraju, smo zapustili puščavski otok Soara-Tankur in smo spet odjezdili venkaj v neskončno peščeno morje. Naslednji dan smo naleteli na rečico. Precej na dolgo se je motala v nešteti ovinkih med sipinami, nato je bilo vode vedno manj, tok bolj len, dokler se ni voda ustavila v obliki male peščene mlačice in spet izginila.

Čez štiri dni smo prišli v ozemlje, polno beduinov. Pokrajina je bila bolj in bolj hrapava in skalovita in naši ljudje so ji rekli »dežela žeje in smrti«. Tudi beduinske roparske tolpe so bile vse bolj pogoste. Iz za visokih pečin so prežale v peklenski vročini na izmučene karavane.

Ko smo končno prišli dovolj blizu, se je odprl čudovit skalni svet pred menoj. Ogromne kamene sklade, ki jih je razganjala vročina, so ležale med golimi visokimi pečinami, ki so bile ostro razjedene in razorane ter so z višin strmele preteče na nas. Ko smo zajezdili med visoko pečevje, nas je zajel strahoten vročinski val. Žarel je iz visokih skalnatih sten, iz ka-

× **Beograd obhaja letos stoletnico**, odkar je postal prestolnica Srbije. Knez Mihajlo ga je pred sto leti proglasil za prestolico tedanje Srbije. Pred tem je bila prestolnica Srbije Kragujevac.

× **Bosna trpi zelo na jetiki**. Iz najnovejših podatkov sarajevske banske uprave je razvidno, da je vsaki četrty smrti med prebivalstvom vzrok jetika.

× **Med Jugoslavijo in Italijo** so bila te dni zaključena pogajanja, ki so obravnavala izmenjavo blaga med obema državama za prihodnje leto.

× **V ljubljanski bolnici** je podlegel poškodbam Alojzij Gorenc, kmet, gostilničar in trgovec od Sv. Duha pri Krškem. Ko se je Gorenc vračal po dovršenih poslih iz mesta na kolodvor v Ljubljani, je padel pod vlak in dobil na nogah težje poškodbe. Prepeljali so ga takoj v ljubljansko splošno bolnico, kjer pa je dobljenim poškodbam podlegel, čeprav je bil telesno močan in pravi korenjak. Pokojni Gorenc je bil mož, ki ga bodo težko pogrešali ne samo domači, marveč bodo bridko občutile njegovo izgubo vse gospodarske organizacije, zlasti kmetijska podružnica pri Sv. Duhu. Dobrosrčnemu možu, poštenjaku in neumornemu delavcu naj bo lahka domača zemlja, preostalim pa naše globoko sožalje.

× **Ministrski svet** je izdal novo uredbo o državnem računovodstvu. Po novi uredbi se pričenja proračunsko leto s 1. jan. vsakega leta in

je izenačeno s koledarskim letom. Državni proračun odobrava narodno predstavništvo. Predlog proračuna mora minister financ predložiti mesec dni pred zasedanjem narodnega predstavništva. Ako proračun ni potrjen pred 1. jan., se morejo odobravati dvanajestine za en ali več mesecev.

Iz tujine

■ **Bolgariska vlada** je postavila vso industrijo pod državno nadzorstvo.

■ **Glede blokade Francije** poročajo iz Amerike, da doslej še ni nobene pritrdilne vesti o pogojih, pod katerimi bi bila Velika Britanija pripravljena ukiniti blokado Francije.

■ **Plovba med Kanado in Azijo** je ustavljena. Vzrok ustavitvi je povečano delovanje nemških ladij v Tihem oceanu. Te ladje spravljajo v nevarnost pomorska pota za Daljni vzhod.

■ **Dosedanji generalni guverner** francoske Indokine bo baje odpoklican in na njegovo mesto postavljen Raibin, dosednji predstavnik francoske Indokine v Tokiu. Raibin se je udeleževal pogajanj med Indokino in Siamom.

■ **Za angleško industrijo** bodo mobilizirane tudi ženske v starosti 20 in 21 let. Popisovanje teh žensk se prične 19. aprila. Zaradi vpoklica moških pod orožje se namreč čuti velika potreba po večjem številu žensk v pomožni službi angleške oborožene sile.

Posestniki pozor!

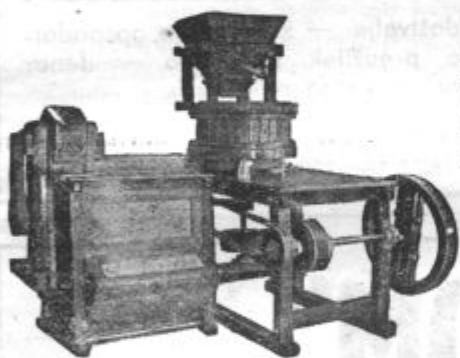
Najnovejši tehnično izpopolnjeni mali kmečki JELTOM mlini na kamne, ki meljejo vse vrste žita v poljubno fino moko, izdelujejo zdrob, čistijo žito ter imajo vključeno napravo za izdelovanje ješprenja in kaše. Kamni so vodoravni (ležeči) tako, da ne morejo žgati moke.

Lahek tek! Prvovrstna izdelava! Cene zelo solidne.

Te vrste mline vam dobavi samo prva domača tvrdka

Jelenc Ado f & Tomažin

Ljubljana, Celovška cesta štev. 49.

Mlini so na ogled v trgovini.

menitih tal, iz neba in od povsod samo žareča zapora sončne pripeke.

Drugi vodnik, ki je jezdil pred menoj, je dejal: »Prišli smo v Dolino smrti. Poglej tja le — «

Pri tem mi je z roko pokazal navševno naprej. Kmalu sem s kamele zagledal kupe kosti, kamelja okostja, ki so bila kakor pobeljena od vročine. Takoj za tem sem zagledal tudi človeške lobanje in človeške kosti. Ležale so tu križem v strahotnem redu, združene tudi v smrti kakor nekdanj v življenju.

Ko smo končno po strašnih urah ušli iz tega strahotnega sveta, mi je povedal vodnik, da moramo še cela dva dni jezditi po tem strašnem svetu smrtne propasti. Uro za uro smo se pomikali dalje v to žgočo smrtno puščavo.

Vodnik je zajezdil več sto metrov pred karavano. V precejšnji razdalji za njim je jezdil drugi vodnik. Vse to je bil previdnostni ukrep obeh izkušenih vodnikov. Da bi ne zgrešili poti v tem razbeljenem peklu, je bilo treba skrajne previdnosti in pozornosti. Te nismo smeli zmotiti niti z besedo niti s kretnjo. Najmanjša raztresenost bi nas lahko zapeljala, da bi bili zašli, kar bi pomenilo neizbežno našo smrt.

Nenadoma je prvi vodnik ustavil kamelo. Pomagal je drugemu, naj pride k njemu. Po kratkem posvetovanju sta razjahala, se ozirala v smer, odkoder smo bili prijahali, in gledala po soncu. Poleg njiju je bil kup kamenja, eno

takih preprostih znamenj, ki pomenijo kažipot po puščavi.

Nikakor si nisem znal razjasniti skrivnostnega vedenja obeh vodnikov, pa sem zajezdil. Njima Niti zmenila se nista zame. Molče sta čepela na tleh, sta risala nenavadne znake, črte in kroge v drobni puščavski pesek, potem sta se jela zopet ozirati proti soncu kot najbolj zanesljivemu vodniku, nato pa sta zopet začela ogledovati znak ena tleh, ki si jih nisem znal pojasniti.

Nenadoma šineta kvišku:

»Nazaj!«

Spričo tega ukaza sem vprašal, kaj naj vse to pomeni. Odgovor je bil kratek in preprost, kljub temu pa tak, da me je spreletelo do mozga. Reparji so kamenite kažipote nalašč postavili napak. To nas je speljalo s prva poti v kraje, kjer ni niti kaplje vode, ampak samo smrt, smrt zaradi peklenske vročine in izčrpanosti.

Samo izredni čut naravnih ljudi, skušenost in prebrisanost naših vodnikov, ki so se znali orientirati po soncu in v pesek začrtanih zemljevidih, sta nas rešila, da nismo zašli v zagato, iz katere se nikakor ne bi mogli rešiti.

Pozno popoldne prihodnjega dne smo bili rešeni. Prišli smo k Bir-Kodariju, svežemu studencu ob robu puščave. Pomnili pa bomo vsi to ježo vse žive dni.

(Konec.)

Ko prečitaš Kmetški list

daj ga prečitati tudi sosedu in mu priporoči, da si ga naroči. Celoletna naročnina znaša kljub podražitvi papirja in drugega materiala za celo leto samo 30 dinarjev.

■ **Promet na Črnem morju** se vrši čisto normalno, zatrjujejo rumunska poročila.

■ **Na Madžarskem** mora vsakdo, ki kolje prašiča, 2 odstotka čiste živalske teže natopljen masti ali slanine oddati za koristi splošne prehrane.

■ **Nov izreden davek** baje nameravajo uvesti v Zedinjenih državah. Davek naj bi znašal 2 do 3 odst. dohodkov, ki presegajo 25 dolarjev tedensko.

■ **Eno milijardo sto šest in devetdeset milijonov ton žita** so lansko leto pridelali v Rusiji.

■ **Roosevelt in Churchill** se bosta baje v kratkem sestala nekje v Ameriki. Na tem sestanku bosta z ozirom na Anglijo razpravljala o položaju glede pričakovanih dogodkov. Tako se glase poročila iz italijanskih virov.

■ **Angleži so v albanskih vodah napadli italijansko ladjo »Po«**, na kateri je bila tudi Mussolinijeva hčerka, grofica Edda Ciano-Mussolini, ki kot prostovoljna bolničarka odhaja v Albanijo. Ladja je bila bolniška, poročajo Italijani, in opremljena z vsemi predpisanimi mednarodnimi znaki. Napad je zahteval nekaj človeških žrtev.

■ **Ameriška vlada kupuje tovarne**, ki bodo delale za Anglijo. Te dni je v ta namen kupila 4 tovarne za izdelovanje strojnic in eno za izdelovanje eksploziva.

■ **Razstavo »velikanov Nemčije«** so ob drugi obletnici češkomoravskega protektorata odprli v muzeju v Pragi.

■ **Irak hoče ostati nevtralen**, tako je izjavil predsednik iraške vlade Dahi El Hašimi.

■ **V francoski Afriki** deluje veliko število nemških tehnikov, zlasti v Dakarju, Casablanci in Rabatu. Samo v Casablanci jih je že nad 80.

■ **Pridelek riža** bo letos v Bengaliji (Indija) za 4 milijone ton manjši kakor lani.

■ **V Duisburgu je umrl 77 let stari nemški kemik Bernhard Jost**, znan po svojem proučevanju radija.

■ **V Plovdivu (Bolgarija)** je te dni požar uničil glavne zaloge bombaža. Kako je ogenj nastal, ni znano.

■ **V Varšavi so atentatorji ubili** v njegovem stanovanju filmskega igralca in pisca filmskih del Iga Sima, dva dni pred tem pa sodnika Vasiljevskega, ker je sodeloval z Nemci.

■ **Iz Litve se je do 11. t. m. izselilo 36000 Nemcev v Nemčijo.**

■ **Rooseveltov mlajši sin** je bil poklican k vojakom. Služil bo kot mornar na rušilcu.

■ **Stalin je določil visoke nagrade** za iznajdbe na fizikalnem in kemičnem polju. Prve nagrade od 50 do 100 tisoč rubljev so bile že te dni razdeljene med nekatere iznajditelje.

■ **Nemški poročevalski urad objavlja**, da je bilo v 4 mesecih potopljenih za 2 milijona registrskih ton angleškega ladjevja.

■ **Večina ameriških državljanov**, ki so živeli v Evropi se pripravlja na odhod v Ameriko. Ameriški državljani potujejo na Portugalsko, kjer se vkrcajo na ameriške potniške ladje.

■ **V Bolgariji** je prišlo do težke železniške nesreče. Iztilil je dolg tovorni vlak, ki je prevažal nafto. Večina vagonov se je razbilo. Nastal je tudi velik požar vsled razlite nafte.

Sejmi

24. marca: Litija, Mirna peč, Vel. Mraševo, Lemberg, Središče.

25. marca: Metlika, Ormož, Maribor, Sv. Lenart v Slov. gor.

26. marca: Dole/Litiji, Lukovica/Kamniku, Teharje, Celje, Ptuj, Trbovlje, Dobova.

28. marca: Stari trg/Ložu, Maribor.

29. marca: Mokronog, Brežice, Celje, Trbovlje, na Stari gori obč. Podsreda.

„Kmetijski list“ izhaja vsako sredo. Naročnina znaša letno 30 din, pollet. 15 din, za inozemstvo letno 50 din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisov ne vračamo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

„DRAVA“ je prava zavarovalnica malega človeka

Maribor, Sodna ulica 1. v LASTNI PALAČI

Glavno zastopstvo Ljubljana, Pražakova 8-1 in v Subotici, Manojlovičeva 5

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za dobo in gospodarsko osamosvojitvev — za rento, starostno preskrbo, preužitke, pokojnino — denar zavarovancev (njihova premijska rezerva) je varno naložen

Kdor želi sebi in svojcem dobro, se zavaruje pri Dravi!

Zahtevajte prospekte in obisk zastopnikov!

Iščemo zastopnike in poletnike za vse kraje.

Razne vrste

zdravilnih zelišč

kupuje po najvišjih dnevnih cenah

Kmetijska družba, r. z. z o. z. v Ljubljani

Novi trg št. 3

Zahtevajte informacije — pošljite vzorce in ponudbe!

„EKONOM“

družba z o. z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmlino moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rudninskega superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čiljskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Ilovac«, Karlovac za vse vrste zidne in strešne opeke

Kmetijski hranilni in posojilni dom

zadruga z neomejenim jamstvom

v Ljubljani - Tavčarjeva ulica 1

Žiro račun pri Narodni banki — Račun pošne hranilnice 14.257
Brzjav: „Kmetiskidom“ — Telefon št. 28-47

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.
Daje kratkoročna posojila — Eskontuje menice.
Izvršuje ostale denarne posle — Nove vloge na knjižice in na tekoči račun vsak čas razpoložljive obrestuje po **4 do 5%**

Za vse vloge nudi popolno varnost!

Zaupajte domačemu denarnemu zavodu!